

Makalenin geliş tarihi: 08.07.2020

1. Hakem rapor tarihi: 10.07.2020

2. Hakem rapor tarihi: 26.08.2020

Kabul tarihi: 15.09.2020

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI VE ALAN BİLGİSİ YETERLİLİKLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (*) (Araştırma Makalesi)

Ayşenur BAKIRHAN (**)

Orhan TAŞKESEN (***)

Öz

Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine ilişkin tutumları ve alan yeterlilik algı düzeyleri üzerine bir araştırma yapmaktır. Araştırmanın evreni sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem ise, Erzincan'da çalışan 116'sı (%54,71) bayan, 96'sı erkek (%45,28) 212 sınıf öğretmeni ile Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde öğrenci olan mezun adayı 74'ü bayan (%69,15), 33'ü erkek (%30,85) öğretmen adaylarından meydana gelmektedir. Öğretmenlerin belirlenmesi, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden "İlişkisel Tarama Yöntemi" kullanılmıştır. Gerekli verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen "Tutum Ölçeği" ve "Alan Yeterlilik Algı Ölçeği" olmak üzere iki ayrı ölçek kullanılmıştır. Uygulanan ölçeklerle, mezun durumundaki ve çalışan sınıf öğretmenlerinde cinsiyet açısından tutum, alan yeterlilik algısı ve toplamda herhangi bir farkın ortaya çıkmadığı görülmüştür. Ortalamalara bakıldığında, mezun durumundaki aday sınıf öğretmenleri için tutum ölçeğinin ortalaması 150 üzerinden 105 (%70), alan yeterlilik algı ölçeğinin de ortalaması 275 üzerinden 188 (%68)'dir. Çalışan sınıf öğretmenleri için ise tutum ölçeğinin ortalaması 150 üzerinden 102 (%68) alan yeterlilik algı ölçeğinin ortalaması 275 üzerinden 185 (%67)'dir. Sonuç olarak tüm veriler göstermektedir ki, mezun durumda ve çalışan sınıf öğretmenleri arasında tutum ve alan yeterlilik algısı açısından anlamlı bir

*) Bu makale birinci yazarın "Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları ve Alan Bilgisi Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

**) Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı
(e-posta: abakirhan@hotmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9638-7825>

***) Prof. Dr., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
(e-posta: orhantaskesen@gmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8945-3676>

fark bulunmamaktadır. Bayanlarda oranların erkeklere göre biraz daha fazla oluşunun bayanlarda sanatsal faaliyetlere duyulan ilginin biraz daha fazla oluşundan kaynaklandığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenliği, Görsel Sanatlar Eğitimi, Kazanım, Alan Yeterlilik Algısı, Tutum Algısı.

The Attitudes of the Class Teachers on the Course of Visuals Understanding

Abstract

The aim of this study is to conduct a research on the attitudes of the primary school teachers towards the Visual Arts Course and their perception of field competence. The universe of the research consists of classroom teachers. The sample consists of 116 (54.71%) female and 96 male (45.28%) 212 classroom teachers working in Erzincan and 74 graduate (%%) graduates from Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Education. 69,15), 33 are male (30,85%) prospective teachers. Teachers were determined by criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling methods. "Relational Screening Method", one of the quantitative research methods, was used in the research. Two different research scales were used, namely "Attitude Scale" and "Field Sufficiency Perception Scale" developed by the researcher in order to collect the necessary data. With the applied attitude and field competence perception scales, it was observed that there was no difference in gender, attitude, field competence perception and total difference in graduate and working class teachers. The average of proficiency perception scale is 188 (68%) out of 275. For working class teachers, the average of the attitude scale is .102 (68%) over 150, and the average of the competence perception scale is 185 (67%) over 275. As a result, all the data show that there is no significant difference between graduate and working class teachers in terms of attitude and field competence perception. It can be said that the percentage of women is slightly higher than that of men, because the interest in artistic activities in women is slightly higher.

Keywords: *Primary School Teaching, Visual Arts Education, Acquisition, Field Sufficiency Perception, Attitude Perception.*

1. Giriş

Milli eğitimin genel amaçlarından biri de tüm fertlerini ruh ve duygu bakımlarından dengeli, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmektir (MEB; 1973). Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, okullarda verilen sanat eğitimi öğrencilerin ruhsal, duygusal, zihinsel ve bilişsel gelişimlerinde önemli bir rol oynar (Çakır, İlhan, 2003, s. 13; Mercin ve Alakuş, 2007, s.16; Çağlayan, 2014, s. 93; Batur, 2010, s.3). Çakır, İlhan (2003, s. 16) iki ile on iki yaş arası çocuğun her yaş basamağında resim yapma eyleminin çocuğun dünyasına girmenin ve onu anlamının en iyi yollarından biri olması dolayısıyla resim derslerinin ilkökul öğretiminin iskeleti olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında resim

dersleri diğer derslerin eksikliklerinin tamamlandığı bir ders olarak görülmesi, resim-ış derslerinin amaçlarına ulaşmasına engel olmuştur. Bu durumun birçok sebeplerinden biri de bu aşamada resim-ış derslerini yürütecek niteliklere sahip öğretmenin bulunmamasıdır. İlkokullarda sınıf öğretmenlerinin “sanat eğitimi ile programdaki diğer dersleri etkileşim içerisinde yürütebilir” şeklindeki iyi niyetli düşünce ve yaklaşımlar uygulamada karşılık bulmamıştır. Yolcu (2009) sınıf öğretmeni adaylarının bugün Görsel Sanatlar (resim) dersi bakımından sorunları ve eksikliklerinin olduğu izlenimi verdiklerini, sınıf öğretmeni adaylarının Görsel Sanatlar (resim) dersini vermekte kendilerini yetersiz kabul ettiklerini ve gerekçe olarak da bu alanın yetenekle ilgili olduğunu ileri sürdüklerini ileri sürmektedir. Bu bağlamda bu araştırmada özellikle 1, 2, 3 ve 4. sınıf Görsel Sanatlar Dersi öğrenme alanları (Görsel İletişim ve Biçimlendirme, Kültürel Miras, Sanat Eleştirisi ve Estetik) ile ilişkili 65 kazanım çerçevesinde çalışan ve mezun olma durumundaki sınıf öğretmenlerinin yeterlilik algılarının ve Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumlarının ölçülerek karşılaştırılması, bunun yanında Görsel Sanatlar dersine ilişkin tutumlar ile yeterlilik algıları arasındaki ilişkinin anlamlılığının araştırılması amaçlanmıştır.

1.1. Problem

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının ve aktif çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine olan tutumları ve alan yeterlilik algıları ne düzeydedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının ve bu alana ilişkin yeterliliklerinin araştırılmasıdır. Bu ana amaç çerçevesinde hâlihazırda çalışan ve mezun durumdaki öğrencilerin bazı değişkenlere göre tutum ve alan yeterlilikleri sorgulanmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem

Araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden “İlişkisel Tarama Yöntemi” kullanılmıştır. Karasar (1994, s.79) genel tarama modellerini, “Çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” biçiminde ifade etmiştir.

Verilerin toplanmasında iki ayrı ölçme aracı kullanılmıştır. Bunların ilki tutum ölçeğidir. İkincisi alan yeterlilik algı ölçeğidir. Her iki ölçeğe ait ayrıntılı bilgiler aşağıda ayrı ayrı başlıklar halinde verilmiştir.

Tutum ve yeterlilik algısı ölçekleri için kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için Lawshe tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte, en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır. Kapsam geçerlik oranları (KGO), herhangi

bir maddeye ilişkin “Gerekli” görüşünü belirten uzman sayılarının, maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısına oranının 1 eksiği ile elde edilir.

$$KGO = \frac{N_G}{N/2} - 1$$

KGO değerinin, $P = 0,05$ anlamlılık düzeyinde hesaplaması yapılmıştır. (Veneziano ve Hooper, 1997). “KGO’nun tespitiyle maddeler ölçeğe dâhil olmak üzere tanımlandıktan sonra, KGİ (kapsam geçerlilik indeksi) testin tamamı için hesaplanır. Bu durumda ölçekte yer almasına karar verilen maddelerin KGO değerlerinin ortalaması hesaplanarak KGİ değeri elde edilir”(Yeşilyurt ve Çapraz, s.256, 2018). Değerler, Tutum ölçeği için, $KGİ=0,81$, Alan Yeterlilik Algı Ölçeği için $KGİ=0,86$ olarak hesaplanmıştır. “Kapsam Geçerlilik Ölçütü (KGÖ)= $0,62$, $KGİ \Rightarrow KGÖ$ olduğu için tüm ölçeğin kapsam geçerliği anlamlıdır” (Yurdagül,2005,s. 37).

Ölçeklerinin yapısını incelemek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulaması yapılmıştır. “Açıklayıcı faktör analizinde, değişkenler arasındaki ilişkilerden hareketle faktör bulmaya, teori üretmeye yönelik bir işlem; doğrulayıcı faktör analizinde ise değişkenler arasındaki ilişkiye dair daha önce saptanan bir hipotezin test edilmesi söz konusudur”(Büyüköztürk, 2016, s.133). Madde toplam korelasyonu göz önünde bulundurulduğunda her bir maddenin iyi derecede ayırt etme özelliğinin olduğu görülmektedir.

“Genel olarak madde toplam korelasyonu .30 ve madde yüksek olan maddelerin iyi derecede ayırt edildiği .20-.30 arasında kalan maddelerin zorunlu görülmesi durumunda teste alınabileceği veya maddenin düzeltilmesi gerektiği .20 den düşük olan maddelerin ise teste alınmaması gerektiği söylenebilir” (Büyüköztürk, 2015, s.183)

Güvenirlik çalışması kapsamında ölçeklerin iç tutarlıklarını tespit etmek üzere Cronbach Alfa yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada Tutum ölçeği için Cronbach Alpha Katsayısı .80, Yeterlilik ölçeği için de .94 bulunmuştur. Hesaplanan katsayı için genel kabul en az 0.70 olmasıdır (Dönmez, 2014: 46). Bu ifadeden yola çıkıldığında ölçekler için hesaplanan Cronbach Alpha değerlerinin iç tutarlılık düzeyini sağladığı görülmektedir. ($a > .70$)

Bu analizlerin dışında, test madde puanlarının normal dağılımda olup olmadığını tespit etmek amacıyla Shapiro-Wilk Basıklık- Çarpıklık Analizleri yapılmıştır. Tutum ve alan yeterlilik algı ölçeklerinden elde edilen puanlara yönelik yapılan Shapiro-Wilk Basıklık- Çarpıklık Analizlerinde, medyan ve aritmetik ortalamalarının birbirine denk olduğu bunun yanı sıra basıklık ve çarpıklık değerlerinin de kabul edilebilir ölçüler içinde bulunduğu saptanmıştır. Bu dağılıma göre veri setinin normal dağılımda olduğu söylenebilir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçekler şu şekildedir:

2.1. Tutum Ölçeği (GSETÖ):

Tutum ölçeği, mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmen adaylarının ve aktif çalışan sınıf öğretmenlerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla araş-

tırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu ölçek 30 maddeden meydana gelmektedir. Bu maddelerin 8 maddesi (7, 10, 13, 15,19, 20,22, 30) negatif ifadedir. Bunun için puanlamaları tersine çevrilerek hesaplanmıştır. Tersine çevrilen sayılar ve diğerlerinin toplamı kişinin tutum puanını vermektedir. Derecelendirilmiş ölçek kullanılmıştır. Kişi, okuduğu ifadenin kendine ne derece uygun olup olmadığını belirlemek için (5) Katılıyorum, (4) , (3) , (2) , (1) Katılmıyorum seçeneklerinden birini işaretlemektedir. Testin toplamından elde edilecek en yüksek puan 150 puandır. Test puanının yüksek çıkması tutum düzeyinin kişide yüksek olduğunun göstergesidir.

2.2. Alan Yeterlilik Algı Ölçeği (GSEAYÖ):

Yeterlilik algı ölçeği, mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmen adaylarının ve aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerin görsel sanatlar dersine ilişkin yeterlilik durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu ölçek, 55 maddedir. Bu maddelerin 36 tanesi (1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 30, 32, 34, 35 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45, 47, 53, 54) bilgi düzeyini belirlemek, 19 tanesi de (2, 8, 12, 16, 17, 19, 25, 28, 29, 31, 33, 44, 46, 48, 49, 50, 51, 52, 55) beceri düzeyini belirlemek için oluşturulmuştur Bu ölçek de derecelendirilmiş ölçektir. Kişi, okuduğu ifadenin kendine ne derece uygun olup olmadığını belirlemek için (5) Katılıyorum, (4) , (3) , (2) , (1) Katılmıyorum seçeneklerinden birisini işaretlemektedir. Testin toplamından elde edilecek en yüksek puan 275'dir.

2.3. Araştırmanın Etiği

Araştırma yapılırken öğrencilerin kişisel bilgileri gizli tutulmuştur. Öğrencilerin gönüllülüğü esas alınmıştır. Velilerden onay formu alınmış ve öğrencilerin hiçbir şekilde zarar görmemeleri için tüm önlemler alınmıştır. Araştırmanın yapılması için gerekli izinler Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan (27.09.2018 tarih 08/03 Protokol numarası ile alınmıştır. Etik kurul raporu EK 1 de sunulmuştur.

3. Bulgular

3.1. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının tutum düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları tablo 1'de bulunmaktadır.

Tablo 1. Mezuniyeti Gerçekleşecek Sınıf Öğretmenleri Adaylarının Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutum Puanı Ortalamaları

Ölçek	N	Ortalama
Tutum	107	105

Tablo 1’ de 107 mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının tutum ortalama puanları gösterilmiştir. Tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 150 olduğu göz önüne alındığında 105 puan (%70) ortalamasının iyi sayılabilecek düzeyde yer almaktadır.

Bu sonuçtan hareketle, (Bulut, Alakuş ve Aydın, 2013,s.165), “Görsel sanatlara yönelik olumlu tutum geliştiren sınıf öğretmenliği öğrencilerinin meslek hayatına atıldıklarında yetiştirecekleri çocukların da görsel sanatlara yönelik olumlu yönde tutum geliştirmeleri beklenir”. Buna paralel olarak çocukların gelecekte nitelikli bir ressam, mimar, heykeltıraş veya endüstriyel tasarımcı olmalarına olanak sağlanabilir Ek olarak da faydalı ve eğitici yönü yüksek bir yaklaşımla desteklenen görsel sanatlar eğitiminin bireylere dinginlik, hoşgörü ve farklılıklara saygı gibi evrensel değerleri yüksek toplumsal barışa da olumlu yönde bir etmen olması muhtemel bir katkı sağlayıcı olacağı düşünülmektedir.

3.2. Aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin tutum düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Aktif Olarak Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutum Puanı Ortalamaları

Ölçek	N	Ortalama
Tutum	212	102

Tablo 2’de 212 aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin tutum ortalama puanları bulunmaktadır. Tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 150’dir. 102 puan (%68) ortalaması iyi sayılabilecek düzeyde bir ortalamadır.

Aslında ortaya çıkan puan düzeyi daha yüksek olabilirdi Oranın bu düzeyde çıkmasının sebebi, aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin çalışma hayatının zorluklarıyla karşı karşıya kalmaları, bunun yanında görsel sanatlar alanıyla ilgili teknik ve uygulamanın yetersizliği sebep olmuş olabilir. Aktif olarak devam eden çalışma serüveni, sürekli bir değişim ihtiyacı içerisindedir.

Deneyimler sonucunda oluşan ve deneyimler doğrultusunda yönlendirilen tutumların oluşması, değişmesi veya değiştirilmesi ve ölçülmesi genelde psikolojinin, özeldense sosyal psikolojinin önemli konularından biridir. Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yönü ile birçok bileşeni içinde barındıran tutumların olumlu ya da olumsuz bir değişim geçirmesi için uzun bir sürenin gerekliliği görülmektedir (Aslantaş, 2014,s.187).

3.3. Sınıf öğretmenlerinin (Aktif çalışan ve mezun durumda olan) görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Tablo 3'te mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif çalışan sınıf öğretmenlerinin tutum düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 3. Sınıf Öğretmenlerinin(Aktif ve mezun olacaklar) Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Ölçek	N	Ortalama
Tutum	319	103

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeyleri tablo 3'te yer almıştır. Tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 150 puandır 103 puan (%69) ortalaması iyi sayılabilecek bir düzeydedir.

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin tutum düzeylerinin beklenenden biraz düşük seviyede olduğu söylenebilir. Bu değer daha yüksek olabilirdi Çünkü "Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumları çocukların temel sanat eğitimini etkilemekte, ilerleyen sanat eğitimlerine yönelik ilgilerini şekillendirmektedir. Görsel sanatlar eğitiminin çocuğa kazandırmayı amaçladığı kişilik gelişimi ise temel nitelikteki ilköğretim Görsel Sanatlar derslerini, daha da önemli kılmaktadır" (Dilmaç ve İnanç 2015,s.387).

3.4. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi tablo 4'tedir.

Tablo 4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının (Mezun olma durumundaki) Cinsiyetlerine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri farkına İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Bayan	71	106	19	105	1,097	.275
Erkek	36	102	16			

Tablo 4’te mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine ilişkin tutum düzeylerini gösteren Bağımsız Örneklem T Testi bulgularında yer alan aritmetik ortalamalarına bakıldığında, bayanlarda $\bar{X} = 106$, erkeklerden $\bar{X} = 102$ puan ortalaması yer almaktadır. Standart sapma puanlarında, erkeklerin $S=16$ değeriyle bayanlardan daha homojen bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre farkın saptanması amacıyla hesaplanan Bağımsız Örneklem T Testine göre de, [$t_{(105)}=1,097$, $p>.05$] anlamlı bir fark yoktur.

Bulguların dağılımı normal düzeydedir. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları arasında cinsiyet açısından her ne kadar anlamlı bir farkı bulunmasa da, (Pehlivan,2008, s.159),’in ifadesiyle “Öğretmenlik mesleğinin bayanlara daha uygun bir meslek olduğuna ilişkin yıllardır süren ve belirtilen bazı bilimsel araştırmalarla desteklenen toplumsal yargının hala devam ettiğine yönelik ipucu oluşturabilir” oluşu bayanların lehine değerlerin çıktığı desteklemektedir.

3.5. Sınıf öğretmenlerinin(çalışan) cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarına ilişkin bulgular

Tablo 5’te aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 5. Sınıf Öğretmenlerinin (Çalışan) Cinsiyetlerine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Düzeylerine İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Bayan	116	103	13	210	.552	.582
Erkek	96	102	13			

Tablo 5’te aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlara ilişkin cinsiyetlerine yönelik tutum düzeylerini gösteren Bağımsız Örneklem T Testi aritmetik ortalama

bulgularına göre, puan ortalaması bayanlarda $\bar{X} = 103$ puan, erkeklerde $\bar{X} = 102$ puandır Standart sapma puan durumlarında ise, $S=13$ değeriyle bayanlar ve erkeklerden daha homojen bir dağılıma sahiptir. Aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre farkın belirlenmesi için yapılan Bağımsız Örneklem T Testine göre, $[t_{(210)}=.552, p>.05]$ anlamlı bir fark yoktur. Bu bulgulara göre, aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinde cinsiyet açısından anlamlı fark bulunmasa da, çıkan değerlerin bayan lehinde olduğu söylenebilir.

3.6. Sınıf öğretmenlerinin(çalışan ile mezun olacaklar) görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı bir farka ilişkin bulgular

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları tablo 16’da yer bulunmaktadır.

Tablo 6. Sınıf Öğretmenlerinin(Çalışan ile mezun olacaklar) Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum Düzeylerine İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Değişken	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Mezun	107	105,14	13,49	317	-.1,265	.207
Çalışan	212	102,84	18,54	317		

Tablo 6’da mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerini gösteren Bağımsız Örneklem T Testi aritmetik ortalama puanlarında, mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının ortalaması $\bar{X}= 105,14$ puan, aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin ortalaması $\bar{X}= 102,84$ puandır. Standart sapma puanlarını incelendiğinde, mezuniyeti gerçekleştirecekler $S=13,49$ değeriyle çalışanlardan daha homojen bir dağılım göstermektedir. Bağımsız Örneklem T Testine göre de, $[t_{(317)}=-1,265, p>.05]$ anlamlı bir fark yoktur.

Sonuç olarak mezuniyeti gerçekleştirecek aday ve aktif olarak çalışan sınıf öğretmenleri arasındaki anlamsızlık sonucu olumlu etkilemektedir.

3.7. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterliliklerine ilişkin algılarına ilişkin bulgular

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının görsel sanatlar dersine ilişkin alan yeterlilik algı düzeyleri betimsel analiz sonuçları tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Mezuniyeti Gerçekleşecek Sınıf Öğretmeni Adaylarının Alan Yeterlilik Algı Puan Ortalamalarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Ortalama
Alan Yeterlilik Algı	107	188

Tablo 7’ de mezuniyeti gerçekleşecek 107 sınıf öğretmeni adayının alan yeterlilik algı ortalama puanları yer almaktadır. Alan yeterlilik algı ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 275’tir. 188 puan (%68) ortalaması iyi sayılabilecek bir düzeydedir.

Puan ortalaması normal düzeyde sayılabilecek bir değerdedir ancak mezuniyeti gerçekleşecek sınıf öğretmeni adaylarının görsel sanatlar eğitimi dersini yeni almış olmalarının bilgi tazeliğiyle alan yeterlilik algı düzeyleri daha yüksek olabilir.

3.8. Çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterliliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?

Çalışan sınıf öğretmenlerinin alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 8. Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Alan Yeterlilik Algı Puan Ortalamalarına İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Ortalama
Alan Yeterlilik Algı	212	185

Tablo 8’ de aktif olarak çalışan 212 sınıf öğretmenin alan yeterlilik algı ortalama puanları bulunmaktadır. Alan yeterlilik algı ölçeğinden alınabilecek en yüksek puanın 275’tir. 185 puan (%67) ortalaması iyi sayılabilecek düzeydedir.

Aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin puan ortalaması çok yüksek değildir ancak iyi sayılabilecek bir değerdedir.

3.9. Sınıf Öğretmenlerinin(Çalışan ile mezun olacaklar) görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterliliklerine ilişkin algıları ne düzeydedir?

Mezuniyeti gerçekleşecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin betimsel analiz sonuçları tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Sınıf Öğretmenlerinin(Çalışan ile mezun olacaklar) Alan Yeterlilik Algı Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Ölçek	N	Ortalama
Alan Yeterlilik Algı	319	186

Tablo 9’da mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine ilişkin alan yeterlilik algı düzeyleri betimsel istatistikleri yer almaktadır. Alan Yeterlilik Algı düzeylerine ilişkin en yüksek puan ortalamasının 275’tir. 186 puan (%68) ortalaması iyi sayılabilecek bir ortalama seviyesidir.

Gerek mezun durumdaki gerekse çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine olan alan yeterlilik algı düzeylerinin beklenenden biraz daha düşük oluşunu etkileyen birçok faktör bulunabilir. Bunlardan bir tanesini (Artut, 2002, s.188), “Resim derslerinin, yeteneği olanların başarabildiği bir dal olduğu görüşü, çevre ve ailede yaygın bir kanı olarak karşımıza çıkmaktadır” şeklinde ifade etmiştir.

3.10. Mezun olacak sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre alan yeterlilik algı düzeylerinde anlamlı bir fark var bulunmakta mıdır?

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları tablo 10’da bulunmaktadır.

Tablo 10. Sınıf Öğretmeni Adaylarının (mezun olacak olan)Cinsiyetlerine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Alan Yeterlilik Algı Düzeylerine İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Bayan	71	188	37	.105	.118	.907
Erkek	36	187	33			

Tablo 10’da mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerini gösteren Bağımsız Örneklem T Testi bulgularında aritmetik ortalama, bayanlarda $\bar{X} = 188$, erkeklerde $\bar{X} = 187$ ’dir. Standart sapma puanlarında, erkekler $S=33$ değeriyle bayanlardan daha homojen bir dağılıma sahiptir. Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin farkın saptanması amacıyla Bağımsız Örneklem T Testi yapılmıştır. Buna göre, [$t_{(105)}=.118, p>.05$] değeriyle anlamlı bir fark yoktur.

Cinsiyet açısından herhangi bir farkın çıkmaması mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adaylarında alan yeterlilik algı düzeyinin iyi seviyede olduğunu göstermektedir.

3.11. Çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterlilik algı düzeyleri farkına ilişkin bulgular

Tablo 11’de çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 11. Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Alan Yeterlilik Algı Düzeylerine İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Bayan	116	186	36	210	.462	.644
Erkek	96	183	44			

Tablo 11’de aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerini gösteren Bağımsız Örneklem T Testi verileri bulunmaktadır. Bu verilerde aritmetik ortalama puanı bayanlarda $\bar{X} = 186$ puan, erkeklerde $\bar{X} = 183$ puandır. Standart sapma puanlarına bakıldığında, bayanlarda $S=36$ değeriyle erkeklerden daha homojen bir dağılım bulunmaktadır. Aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre farkın saptanması amacıyla hesaplanan Bağımsız Örneklem T Testinde, $[t(210)=-.462, p>.05]$ anlamlı bir fark yoktur.

“Her ne kadar cinsiyet açısından çalışan sınıf öğretmenlerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmasa da, (Çapa ve Çil 2000,s.) ile Oran’ın (2004) altı farklı öğretmenlik dalında öğrenim gören öğrenciler üzerinde ve Tanrıöğen’in (1997) ise on beş farklı öğretmenlik dalında öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin katılımıyla yapılan araştırmalarında öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile cinsiyet arasında kız öğrenciler lehine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır” (Sağlam, 2008, s.65).

3.12. Sınıf Öğretmenlerinin(Çalışan ile mezun olacaklar) görsel sanatlar dersine yönelik bilgi beceri ve alan yeterlilik algı düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmakta mıdır?

Tablo 12’de mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik bilgi, beceri ve alan yeterlilik algı düzeylerine ilişkin Bağımsız T Testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 12. Sınıf Öğretmenlerinin(çalışan ile mezun olacaklar) Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Bilgi Beceri ve Alan Yeterlilik Algı Düzeylerine İlişkin Bağımsız Örneklem T Testi

Değişken	Durum	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p
Bilgi	Çalışan	212	116,60	26,06	317	-.202	.847
	Mezun	107	117,17	22,84			
Beceri	Çalışan	212	68,38	15,15	317	-.193	.136
	Mezun	107	71,03	14,58			
Alan Yeterlilik Algısı	Çalışan	212	102,84	40,25	317	-1,49	.484
	Mezun	107	105,14	35,87			

Tablo 12’ de, mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik alan yeterlilik algı durumlarını gösteren Bağımsız Örneklem T Testi bulunmaktadır. Aritmetik ortalama puanları incelendiğinde, bilgi değişkeninde aktif olarak çalışanlar $\bar{X} = 116,60$, mezuniyeti gerçekleştirecek adaylar $\bar{X} = 117,17$ ’dir. Beceri değişkeninde aktif çalışanlar $\bar{X} = 68,38$, mezuniyeti gerçekleştirecek adaylar $\bar{X} = 71,03$ ’dir. Alan yeterlilik algısı değişkeninde aktif çalışanlar $\bar{X} = 102,84$, mezun durumdaki adaylar $\bar{X} = 105,14$ ’dir. Puan ortalamasının Standart sapma puanlarına bakıldığında, mezuniyeti gerçekleştirecekler bilgi değişkeninde $S=22,84$, beceri değişkeninde $S=14,58$, alan yeterlilik algısı değişkeninde $S=35,87$ değeriyle aktif olarak çalışanlardan daha homojen bir dağılımına sahiptir. Bağımsız Örneklem T Testine göre bilgi, [$t_{(317)}=.847, p>.05$], beceri [$t_{(317)}=.136, p>.05$], alan yeterlilik algısı [$t_{(317)}=.484, p>.05$] anlamlı bir fark yoktur.

Aslında bu bulguların normal olduğu söylenebilir. Çünkü alan uzmanlarının da söylediği üzere, görsel sanatlar dersinin yetenek dersi olduğu görüşü yaygın olarak görülse de, bazı sınıf öğretmenleri kendilerini yeterli görmemektedir ve dolayısıyla dersi yürütürken gerekli özeni göstermeme durumu ortaya çıkmaktadır.

3.13. Sınıf Öğretmenlerinin(Çalışan ile mezun olacaklar) Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Alan Yeterlilik Alguları ile Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları Arasındaki farka ilişkin bulgular

Mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmenleri adayları İle aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutum ve alan yeterlilik algı düzeyleri arasındaki ilişkiye İlişkin Pearson Korelasyon testi sonuçları tablo 13’te bulunmaktadır.

Tablo 13. Sınıf Öğretmenlerinin(çalışan ile mezun olacaklar) Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Tutum ve Alan Yeterlilik Algı Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Pearson Korelasyon Kat sayıları

	Tutum	Alan Yeterlilik Algısı
Tutum Pearson Korelasyon	1	.071
P	319	.207
N		319
Alan Yeterlilik Algısı Pearson Korelasyon	.071	1
P	.207	
N.	319	319

Tablo 13'te mezuniyeti gerçekleştirecek sınıf öğretmeni adayları ile aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutum ve alan yeterlilik Algı Düzeyleri arasındaki ilişkiye İlişkin Pearson Korelasyon testi sonuçları yer almaktadır Tabloya göre tutum ve alan yeterlilik algısı arasında ($r=0,71$, $p>0,05$) anlamlı bir ilişki yoktur.

4. Tartışma ve Sonuç

Mezuniyeti gerçekleştirecek aday durumdaki ve aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerini kapsayan araştırmada, cinsiyetlere göre görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarını ölçmek için uygulanan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçlarında, anlamlı bir fark bulunmamaktadır. “Farklı alanlarda yapılan tutum ölçmeye yönelik çalışmalarda (ilköğretim matematik, sosyal bilgiler) çalışan öğretmenlerde cinsiyet açısından genellikle anlamlı bir farkın çıktığı, sonucun bayanların lehine anlamlı olduğu dikkat çekmektedir” (Taşdemir, 2014, Karatekin, Merey ve Keçe, 2015). Bayan öğretmenlerin lehine anlamlı çıkmasını Akbaş ve Çelikkaleli'ye göre (2006,s.106), hem geleneksel kadın rollerinin değişmesinin, hem de geleneksel toplumdaki çağdaş topluma geçme sürecinde olan ülkemizde kadınlara yüklenen rollerin değişmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle, kendisini ifade edebilen, öz güveni gelişmiş kadınların seçtikleri öğretmenlik mesleğinde kendilerini yeterli hissetmeleri de kaçınılmazdır. Bu durumda henüz mesleğe başlamamış olan mezuniyeti gerçekleştirecek aday öğretmenlerde, cinsiyet açısından anlamlı bir fark yoktur. Yani yapılan araştırmanın sonucunun anlamlı çıkmayışı sanat disiplin algısından ve bu alanda çok fazla çalışma yapılmamasından sebebli olabilir.

Bir başka araştırma alanında, mezuniyeti gerçekleştirecek aday ve aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerinin alan yeterlilik algısı durumları cinsiyet açısından incelendiğinde yine anlamlı bir fark yoktur. Ayrıca daha önce yapılmış olan farklı branştaki (fen bilgisi, okul öncesi) alan yazın çalışmalarında da özellikle aday sınıf öğretmenlerinde cinsiyet açısından anlamlı bir fark görülmemektedir (Akbaş ve Çelikkaleli, 2006; Gömleksiz, Serhatlıoğlu, 2013).

“Alan yeterlilik algısının yüksekliği bir ders başarısı için kaçınılmaz bir anahtar durumundadır”(Dilmaç & İnanç, 2015, s.382). Bu durum, alan Yeterlilik Algısı ne kadar

yüksek olursa görsel sanatlar eğitimi o kadar başarılı olacaktır. Böylece, Görsel sanatlar dersine yönelik öz yeterliğe sahip sınıf öğretmenleri, öğrenciler için dersi sıkıcı ve verimsiz olmaktan çıkaracak, çocukların yaratıcı yönleri için sağlıklı uyarımlar da bulacaktır şeklinde desteklemektedir.

Araştırma sonucuna bilgi ve beceri açısından bakılacak olunursa, mezuniyeti gerçekleştirecek aday ve aktif olarak çalışan sınıf öğretmenlerine uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi'nde anlamlı bir değer yer almamıştır. Yapılan araştırmalarda bilgi, beceri ve sanat eğitimi çok fazla çalışmaya bulunamamıştır. Rastlanılan çalışmalarda da tatmin edici değildir. Farklı branşlarda temel bilgi becerileri üzerine yapılan çalışmalarda var olan ortak nokta şudur: “Bilginin anlamlandırılmasının öğrenme sürecinin anahtar kavramı olduğu, öğrenmenin ezberlemeye değil öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, var olan bilginin yeniden yorumlanmasına ve yeni bilginin oluşmasına dayanmasıdır” (Kurudayıoğlu ve Çetin, 2015,s.17).

Her ne kadar elde edilen bulgu sonuçlarında ortaya çıkan değerler olması gereken düzeyde çıkmış, bu oranlara bakılarak Görsel Sanatlar dersinin sınıf öğretmenleri tarafından verilmesine devam edilmesi yönünde olumlu bir tablo varmış gibi görünse de, oranlar çok da tatmin edici düzeyde değildir.

Oranların yükseltilmesi için sınıf öğretmenlerine Görsel Sanatlar dersi uygulamalarına yönelik eğitimler verilebilir. Bu eğitimler, Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde hizmet içi eğitimler olabileceği gibi akademisyenler tarafından daha çok uygulamaya verilen seminerler şeklinde de olabilir.

Bunların yanında sınıf öğretmenlerine eksiklerini gidermek ve uygulama kısmında yardımcı olabilecek kılavuz kitaplar, ilkökul düzeyinde faydalı olabilecek bir terimler sözlüğü hazırlanabilir.

Görsel Sanatlar dersi yetenek bazında bir ders olduğu için alan uzmanı tarafından verilmesi bu dersin başarısı için olumlu katkılar sağlayacaktır.

Önemli olan çocukta var olan yaratıcılığı doğru ve kaliteli bir biçimde geliştirecek Görsel Sanatlar eğitimi verebilmektir. Hiç kuşkusuz bir çocuğun hayattaki en büyük şansı, ona ışık tutacak ve sağlam temeli atacak bir öğretmene rastlamaktır.

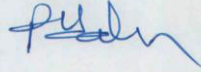
Kaynakça

- Akbaşı, A. ve Çelikkaleli, Ö. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi özyeterlilik inançlarının cinsiyet, öğrenim türü ve üniversitelerine göre incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,2(1), 98-110.
- Artut, K. (2002). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. (2. Baskı), Anı Yayıncılık: Ankara.
- Aslantaş, S. (2014). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 185-196.
- İlhan, A. Ç. (2003). Sınıf öğretmeni yetiştirme programları ve sanat eğitimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.36, 1-2

- Batur, M. (2010). *İlköğretim 1. kademe görsel sanatlar dersi öğretim programının kazanımlar ögesinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale: On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bulut, İ., Alakuş, A. O. ve Aydın, B. (2013). Sınıf öğretmenliği 2. sınıf öğrencilerinin güzel sanatlara yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 156-166.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Çağlayan, N. (2014). Zihinsel engelli bireylerin eğitiminde görsel sanatlar dersinin yeri ve önemi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 91-101.
- Çapa, Y. ve Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Dilmaç, O.& İnanç, C. (2015). Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik öz yeterlik düzeyleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 382-400.
- Gömlüksiz, M. N. ve Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(3), 99-127.
- Karasar, N. (1994). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. (6.Baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karatekin, K., & Merey, Z. (2015). Attitudes of preservice social studies teachers towards solid wastes and recycle. *Online Submission*,10(2), 297-314.
- Kurudayıoğlu, M. ve Çetin, Ö. (2015). Temel beceriler ve Türkçe Öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 1-19.
- Mercin, L., & Alakuş, A. O. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. www.meb.gov.tr, adresinden 20.07.2020 tarihinde alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1973). Milli eğitim temel kanunu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Tanrıoğen, A. (1997). Buca eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *PAU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 55-67.
- Taşdemir, M. (2014). Birleştirilmiş sınıflar hakkında sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri: beklenti ve metaforlar. *Electronic Turkish Studies*, 9(2).
- Veneziaona, L., Hooper, J.; (1997), A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.

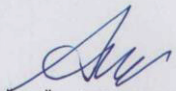

EK 1: Araştırma İzin Belgesi

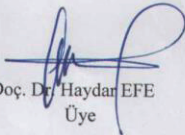
		EK-3	
		Kayıt Tarihi: 27/09/2018	Protokol No: 08/03
T.C ERZİNCAN BİNALI YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU KARARI			
ARAŞTIRMA BAŞLIĞI	Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumları ve Alan Bilgisi Yeterlilikleri Üzerine Bir Araştırma		
ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	Nicel Araştırma Yüksek Lisans Tezi		
ARAŞTIRMACILAR	Ayşenur BAKIRHAN Doç. Dr. Orhan TAŞKESEN		
KARAR	Araştırmanın etik açıdan “uygun” olduğuna karar verildi.		
ETİK KURUL BAŞKANI Prof. Dr. Paşa YALÇIN	TARİH 27/09/2018	İMZA 	

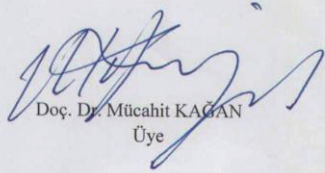
(27.09.2018 Tarih ve 08 Sayılı İnsan Araştırmaları Etik Kurulu İmza Sirküsü)

Prof. Dr. Paşa YALÇIN
BaŐkan

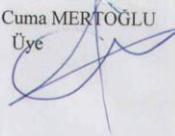

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet NAR
BaŐkan Yrd.

Dr. Öğr. Üyesi Serap SÖKMEN
BaŐkan Yrd.

Doç. Dr. Haydar EFE
Üye

Doç. Dr. Mücahit KAĞAN
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Özlem BARAN
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Cuma MERTOĐLU
Üye